Panlingue - jezyk światowych kontaktów

Wstęp

Ten artykuł opisuje, dlaczego i jak Panlingue została stworzona, by być równo światowym językiem pomocniczym.

Pełny obraz

Wiele ludzi jest przyzwyczajonych do patrzenia na taką mapę świata. To sławna mapa w *odwzorowaniu Merkatora*. Niestety, okropnie zniekształca powierzchnię lądową.

Dlaczego tak jest? Ziemia jest trójwymiarową kulą i narysowanie jej na płaskiej, dwuwymiarowej mapie, nie jest łatwe. Odwzorowania równopowierzchniowe, jak *odwzorowanie Equal'a-Earth'a* poniżej, pokazują poprawnie pola lądów. Porównaj powierzchnie Grenlandii i Afryki na tych dwóch mapach. W odwzorowaniu Merkatora Grenladia wygląda na większą, ale odwzorowanie Equal'a-Earth'a pokazuje poprawnie, że w rzeczywistości Afryka jest 14 razy większa od Grenlandii.

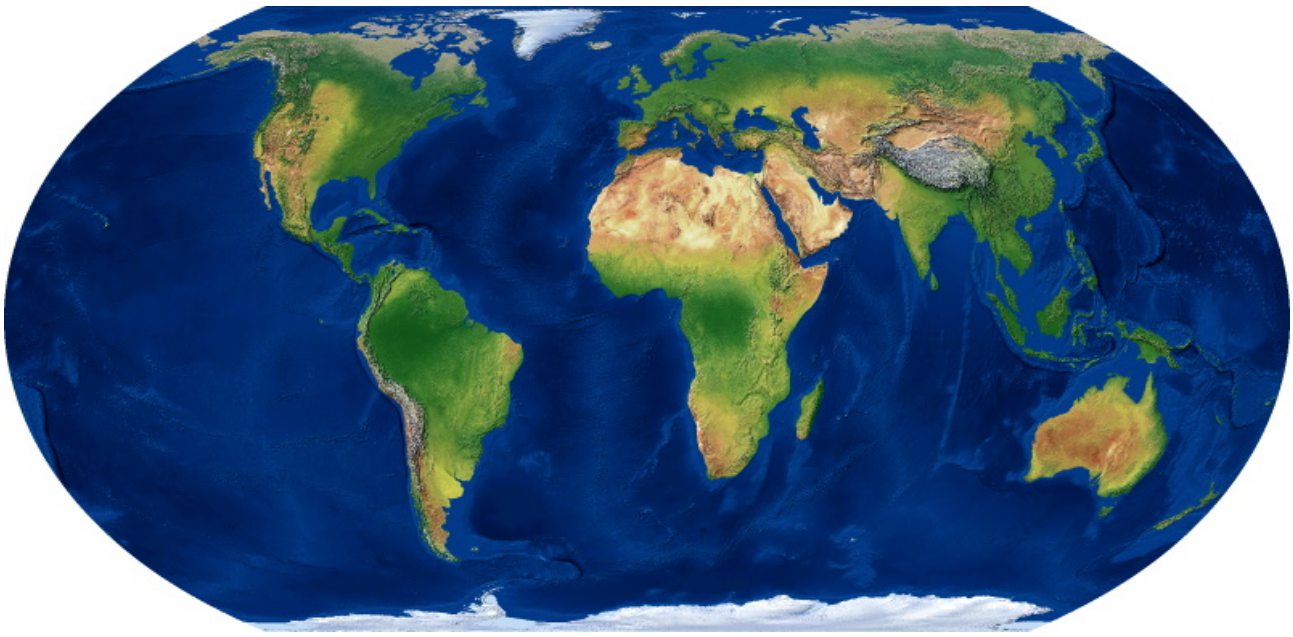

Taki jest świat naturalny. Żyjemy też w świecie ludzkim, który jest podzielony granicami między państwami. Na normalnej mapie politycznej, rozmiary państw są zdefiniowane ich powierzchnią geograficzną.

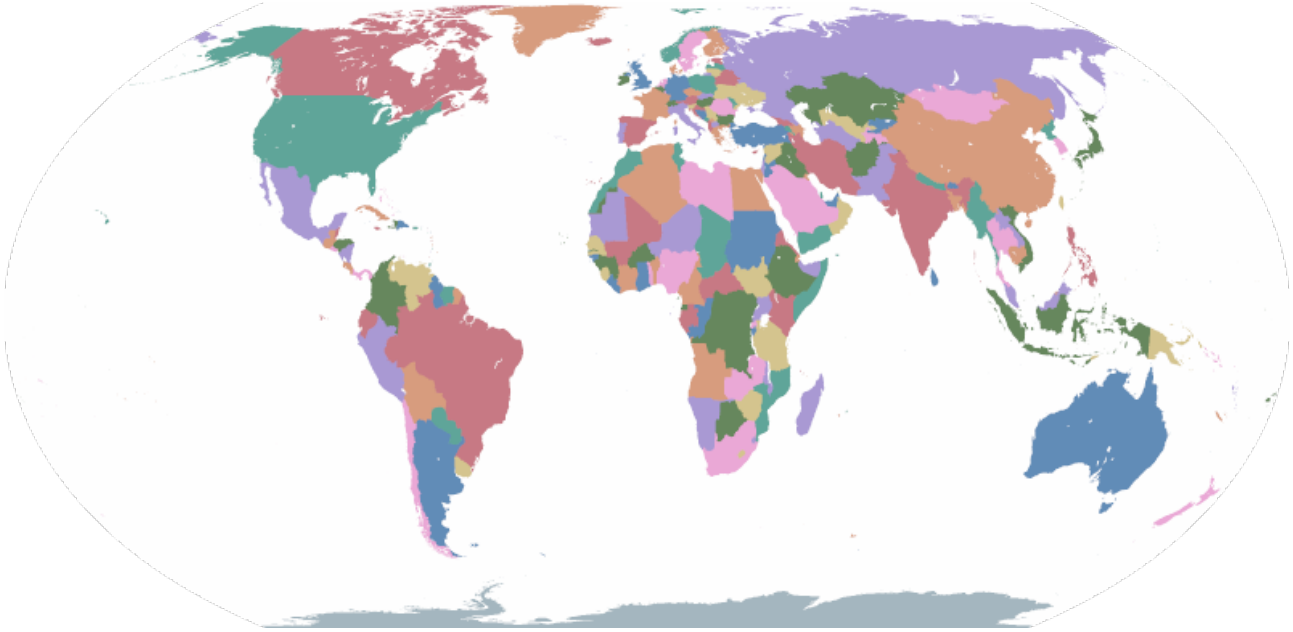

Jakkolwiek, mapa poniżej jest oparta o populację państw, nie ich powierzchnię geograficzną.

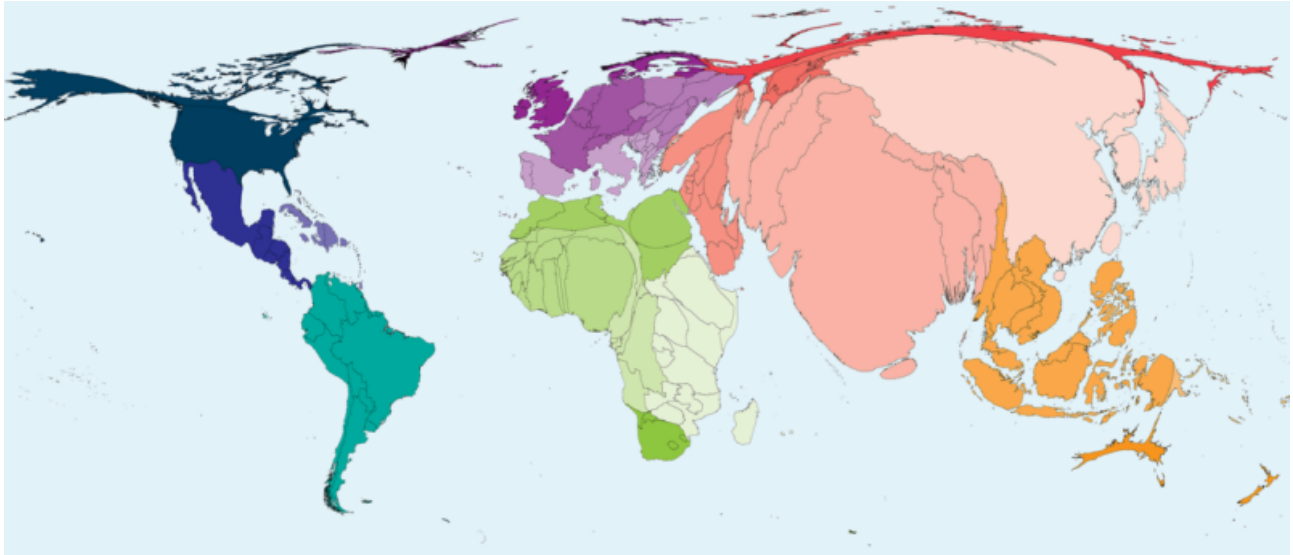

W naszej opinii, język ogólnoświatowy powinien reprezentować świat ludzki. Każda część świata, każda kultura, powinna być traktowane uczciwie i demokratycznie. Gramatyka powinna być łatwa dla każdego. Cechy lig językowych, jak standardowy język europejski nie są odpowiednimi wskazówkami dla języka światowego. Gramatyka powinna być raczej zbudowana z rzeczy uniwersalnie znanych lub uniwersalnie uważanych za łatwe.

Języki świata i języki światowe

15 najpowszechniej używanych języków świata jest wymienione w tabeli poniżej. Tabela jest posortowana według liczby rodzimych użytkowników. Te liczby są szacunkami opartymi na danych z Ethnologue i Wikipedii.

L. p.	Język	Rodzimi użytkownicy	Nierodzimi użytkownicy
1	Mandaryński chiński	899 milionów	178 milionów
2	Angielski	500 milionów	510 milionow
3	Hiszpański	500 milionów	70 milionów
4	Hindi-urdu	438 milionów	214 milionów
5	Arabiski	290 milionów	132 milionów
6	Portugalski	230 milionów	32 milionów
7	Bengalski	226 milionów	19 milionów
8	Rosyjski	160 milionów	115 milionów
9	Pundżabski	146 milionów	1 milionów
10	Japoński	130 milionów	1 milionów
11	Niemiecki	95 milionów	15 milionów
12	Hausa	85 milionów	65 milionów
13	Francuski	80 milionów	192 milionów
14	Telugu	80 milionów	12 milionów
15	Indonezyjski	77 milionów	204 milionów

Te liczby pokazują, że mandaryński chiński jest jak dotąd największym językiem świata, licząc według rodzimych użytkowników, ale angielski jest językiem z największą liczbą nierodzimych użytkowników. Liczby użytkowników obu języków osiągają jeden miliard. Jakkolwiek, poniżej są języki, których użytkownicy są też liczeni w setkach milionów.

Szacuje się, że na świecie używa się około 6000 różnych języków.

Jakkolwiek, rodzimi i nierodzimi użytkownicy 5 najpowszechniej używanych języków razem sumują się do ponad połowy populacji świata. Również te 5 języków dobrze reprezentuje różne typologie językowe i reprezentują 5 głównych działów międzynarodowych słownictw.

Pismo i wymowa

Najpowszechniejszy alfabet

Na świecie jest wiele systemów pisma, niewiele z nich stało się międzynarodowe. Chińskie znaki “hanzi” są używane w japońskim, gdzie znane są jako “kanji”. Pismo arabskie jest używane do zapisywania języka urdu w Pakistanie i Indi-

ach. Jakkolwiek, tylko alfabet romański stał się naprawdę międzynarodowy. Jest używany przez w wiele europejskich i amerykańskich języków, ale też przez języki afrykańskie (w tym hausa i suahili) i przez kilka ważnych języków w Azji, turecki, indonezyjski i wietnamski.

Standardowy chiński jest pisany chińskimi znakami, które tworzą system tak skomplikowany, że dzieci w szkołach są najpierw uczone alfabetu rzymskiego. Ten system romanizacji jest znany jako Pīnyīn.

Dlatego jest jasne, dlaczego Panlingue jest zapisywane alfabetem rzymskim.

Tylko pięć samogłosek

Angielski i chiński mają bogate zasoby samogłosek. Angielski ma od 14 do 20 samogłosek, zależnie od dialektu. Standardowy chński ma 9 samogłosek (i wiele więcej cech samogłosek innych niż jakościowe). To stosunkowo duże liczby, zważając, że globalnie średni zasób samogłosek to tylko od 5 do 6 samogłosek.

Panlingue ma tylko 5 monoftongów: a, e, i, o, u. Pod tym względem, blisko jej do takich języków jak hiszpański, suahili, japoński i indonezyjski, które mają proste zasoby samogłosek.

Powszechne spółgłoski

Zasób spółgłosek Panlingua jest mniejszy niż angielskiego, mandaryńskiego i polskiego. Większość liter spółgłosek jest wymawiana tak samo we wszystkich trzech językach. Tabela poniżej pokazuje, jak spógłoski są mapowane z Panlingua na angielski i mandaryński. Dźwięki, które są w angielskim, mandaryńskim i polskim, ale nie w Panlinguu, są umieszczone w nawiasach.

	Panlingue	Angielski	Mandaryński Pinyin	Polski
Nosowe	m n ng	m n ng	m n ng	m n ng (m' ń)
Zwarte	p b t d k g	p b t d k g	p b t d k g	p b t d k g (p' b' t' d' k' g')
Płynne	l r y w	l r y w	l r y w (yü)	l r j ł (l' r')
Syczące	s z x	s z sh (zh)	s z* sh (x)	s z sz (ż sz' ż' ś ź ch ch')
Szczelinowe	f h	f h (v th dh)	f h	f h (w f' w')
Zwarto-szczelinowe	c j	ch j	ch zh (q j c)	cz dż (c dz ć dź)

Proste wzory sylab

Wzory sylab różnią się między językami. Na przykład w japońskim najtrudniejszy typ sylaby to CVN, gdzie C to spółgłoska, V to samogłoska a N to spółgłoska nosowa. To nadaje japońskiemu bardzo wokaliczne brzmienie. Natomiast angielski i polski mogą mieć bardzo trudne sylaby, na przykład "sprints" (CCCVNCC) w angielskim i "przestępstw" (CCVCCVCCCCC) w polskim.

Panlingue jest gdzieś po środku. Większość słów składa się z prostych sylab CV, ale są możliwe też bardzej skomplikowane, szczególnie w międzynarodowo znanych słowach technicznych. Na przykład **kristal** (kryształ) jest uznawany za skomplikowane słowo w Panlinguu. Z bardziej złożonymi zapożyczeniami można sobie poradzić na dwa sposoby.

1. Wybrać prostszy wariant z innego języka. Na przykład słowo na "projekt" jest wzięte z wersji francuskiej: **proje**.
2. Rozbić skupienia spółgłosek dodając samogłoski. Na przykład "sport" stałoby się **esporte**. Wiele języków robi coś podobnego. Porównaj portugalskie "esporte" i japońskie "supōtsu".

Regularny zapis

Ortografia angielska jest notorycznie nieregularna. Pīnyīn został stworzony później, w latach 1950-1959, ale niestety też ma kilka nieregularności, po prostu dlatego, że w mówionym chińskim jest więcej dźwięków niż jest liter w alfabecie rzymskim; ale nadal, w porównaniu do angielskiego, Pīnyīn jest bardzo regularny. Na przykład, angielskie rymy *my, sigh, lie,* i *rye* byłyby zapisane w Pīnyīn jako *mai, sai, lai, rai*.

Panlingue może być zapisywana regularnie, bo ma mniej dźwięków mowy (24) niż jest liter w podstawowym alfabecie rzymskim (26). Alfabet Panlingua to:
a b c d e f g h i j k l m n o p r s t u v w x y z

Panlingue ma doskonałą zgodność liter i dźwięków. Jedna litera odpowiada tylko jednej głosce. Głoska jest reprezentowana przez dokładnie jedną literę. Każde słowo jest wymawiane tak, jak jest pisane.

Łatwy akcent

Teksty w Pīnyīn są przeładowane znakami diakratycznymi jak w "Wǒmen yě huì shuō zhōngguòhuá." Oznacają one tony. W standardowym chińskim każda sylaba jest wymawiana jednym spośród czterech tonów lub nieoznaczonym tonem neutralnym.

Angielski nie ma tonów, ale ma akcent. Akcent jest zmienny w angielskim, więc pozycja akcentu jest nieprzewidywalna. W zapisanym wyrażeniu, jak "totally fantastic personnel", nic nie wskazuje na to, że każde słowo ma akcent na inna sylabę. Gdyby akcent był oznaczany znakem diakryrycznym, wyglądałoby to mniej więcej tak: "tótally fantástic personnél".

Tony są trudne do nauki dla ludzi nieprzyzwyczajonych do nich. Zmienny akcent jest trudny do nauki dla ludzi przyzwyczajonych do stałego akcentu. Ani ton ani zmienny akcent nie są potrzebne w języku międzynarodowym.

Panlingue ma stały akcent. Pada on na sylabę przed ostatnią spółgłoską. O tak: **mi wól lóga supér dúnia báxe.**

Panlingue nie ma tonu leksykalnego.

Relatywnie prosta budowa

Języki mogą być skategoryzowane według dwóch parametrów.

- Czy słowo składa się kilku czy wielu części?
- Czy te części są łatwe do rozdzielenia, czy stopione?

Powszechnie używane języki mogą być według tych parametrów podzielone na cztery typy.

1. Języki analityczne – Słowa składają się z niewielu, wyraźnych części.
    - mandaryński chiński
2. Języki analityczne fleksyjne – Słowa składają się z niewielu, połączonych części.
    - angielski
3. Języki aglutynacyjne – Słowa składają się z wielu, wyraźnych części.
    - japoński, indonezyjski, telugu
4. Języki syntetyczne fleksyjne – Słowa składają się z wielu, połączonych części.
    - hiszpański, portugalski, francuski
    - niemiecki, rosyjski, polski
    - hindi-urdu, bengalski, pundżabski
    - arabski, hausa

Zazwyczaj języki mieszają różne typy. Na przykład, w angielskim liczba mnoga może być utworzona na kilka różnych sposobów. *Many a cat* jest wyrażeniem analitycznym składającym się z trzech osobnych słów. *Cats* jest słowem aglutynatywnym składającym się z dwóch wyraźnych części (*cat* i *-s*). *Leaves* jest połączonym słowem, składającym się z dwóch części (*leaf* i *-s*).

Panlingue należy do pierwszego typu. Jest językiem analitycznym. Jej słowa składają się z niewielu części, które są łatwe do rozdzielenia. To dobra cecha, bo sprawia, że język jest łatwiejszy w nauce i użyciu w porównaniu z językami, w których słowa zazwyczaj są długie i składają się z wielu części.

Części słowa

Słowo składa się z rdzenia i opcjonalnych zrostków dołączonych do rdzenia. Języki przedrostkowe umieszczają zrostki przed rdzeniem, a języki przyrostkowe umieszczają zrostki po rdzeniu. Niektóre języki umieszczają zrostki po obu stronach albo nawet w środku rdzenia. Zazwyczaj języki używają kilku różnych metod. Na przykład polski używa i przedrostków (np. za-pis) i przyrostków (mił-ość).

Języki przyrostkowe są najpowszechniejsze. Języki indoeuropejskie, telugu, chiński i japoński są głównie przyrostkowe.

Chiński nie ma fleksji. Słowa są tylko łączone w większe słowa. Niektóre słowa mają specjalne znaczenie, gdy są częścią większego słowa. Te tak zwane morfemy związane są z grubsza jak przyrostki.

Polski, angielski, hiszpański i hindustani używają głównie *systemu rdzenia i zrostka*. Znaczenie jest zmieniane dodawaniem części zależnych przed i po rdzeniu. Na przykład "balkoniki" składa się z rdzenia *balkon* i zrostków *-ik* (który dodaje znaczenie małości) i *-i* (który nadaje liczbę mnogą). Większość zrostków nie może pojawiać się sama i potrzebuje rdzenia.

Język arabski używa transfiksów (również znanych jako system rdzenia i wzoru). Rdzeń składa się z (zazwyczaj trzech) spółgłosek i jest odmieniany przez wprowadzanie wzorów samogłosek między nimi. Arabski ma też wiele przedrostków i przyrostków do tworzenia dodatkowych słów.

Panlingue używa *systemu rdzenia i zrostka*. Zasady tego systemu są znane większości ludzi. Nowe słowa mogą być łatwo tworzone.

Szyk słów

W językach świata są używane różne szyki słów. Kilka najważnieszych przestrzeni szyków słów to:

- Struktura zdania. Kolejność podmiotu (S), orzeczenia (V) i dopełnienia bliższego (O) w zdaniu przechodnim. Najpowszechniejsze struktury zdania to podmiot-orzeczenie-dopełnienie i podmiot-dopełnienie-orzeczenie (SOV).
- Kolejność liczebnika i rzeczownika. Liczebniki główne mogą albo poprzedzać (LiczRz) albo następować po (RzLicz) rzeczowniku.
- Kolejność przymiotnika i rzeczownika. Są dwie możliwe kolejności:
  1. Przymiotnik poprzedza rzeczownik (PrR)
  2. Przymiotnik następuje po rzeczowniku (RPr)
- Kolejność zdania podrzędnego i rzeczownika. Zdanie podrzędne może albo poprzedzać (ZdRz) albo następować po (RzZd) rzeczowniku.
- Kolejność przyimka i rzeczownika.
  1. Prepozycja poprzedza rzeczownik.
  2. Postpozycja następuje po rzeczowniku.

Tabela poniżej pokazuje, jakie są typowe szyki słów w kilku ważnych językach świata.

Język	Zdanie	Liczebnik	Przymiotnik	Podrzędne	Przyimek
Angielski	SVO	LiczRz	PrR	RzZd	pre
Chiński	SVO	LiczRz	PrR	ZdRz	post
Hiszpański	SVO	LiczRz	RPr	RzZd	pre
Hindi-urdu	SOV	LiczRz	PrR	ZdRz	post
Arabski	VSO	oba	RPr	RzZd	pre
Rosyjski	SVO	LiczRz	PrR	RzZd	pre
Francuski	SVO	LiczRz	RPr	RzZd	pre
Indonezyjski	SVO	LiczRz	RPr	RzZd	pre
Japoński	SOV	LiczRz	PrR	ZdRz	post
Suahili	SVO	RzLicz	RPr	RzZd	pre

Również inne szyki słów są możliwe. Na przykład w polszczyźnie, która zazwyczaj używa szyku SVO w zdaniach oznajmujących, jest możliwie praktycznie każdy szyk; na przykład zdania “Ala ma kota”, “Kota ma Ala” wyrażają to samo i należą do języka polskiego.

Jak można zauważyć w powyższej tabeli, języki nie są zgodne, co do szyków słów. Istnieją trzy główne typy języków:

1. Języki, w których główne słowo pojawia się pierwsze mają zazwyczaj SVO, RzLicz, RPr, RzZd i prepozycje.
2. Języki, w których główne słowo pojawia się ostatnie mają zazwyczaj SOV, LiczRz, PrR, ZdRz i postpozycje.
3. Języki z mieszanymi lub wolnymi szykami zdań.

Trzeci typ jest najbardziej atrakcyjny dla międzynarodowego języka sztucznego, który powinien być przyjazny dla wielu ludzi z różnymi zwyczajami mówienia. To czyni język nie tylko uniwersalnym, ale też bardziej interesującym!

Panlingue pozwala na różne szyki słów. Jest to osiągnięte głównie zakończeniami czasowników -a i -u, które sygnalizują odwrotne szyki zdań. W Panlinguu czasowniki mogą działać też jako przyimki.

mi lova tu. (SVO)
mi tu amu. (SOV)
Kocham cię.

mi salta supra meza gawi. (Ja skaczę, przekroczyć stół wysoki.) **mi salta gawi meza supru.** (Ja skaczę, wysoki stół jest-przekraczany) Skaczę nad wysokim stołem.

Słowa świata

Światowe dziedzictwo słów

Angielski i hiszpański niosą dziedzictwo łaciny i greki, które ogromnie wpłynęły na wszystkie języki Europy, Ameryki i i dalej, w tym francuski, portugalski, włoski, niemiecki, polski i rosyjski.

Mandaryński chiński niesie sinickie dziedzictwo języka starochińskiego, który ogromnie wpłynął na wszystkie inne języki wschodniej Azji, w tym japoński, koreański, wietnamski i inne odmiany chińskiego.

Hindi-urdu niesie dziedzictwo sanskrytu, który wpłynął też na inne języki południowej i południowo-wschodniej Azji, w tym bengalski, pendżabski, telugu, tamilski, birmański, khmerski, tajski, malajski i indonezyjski.

Arabski i hindi-urdu (bardziej urdu niż hindi) niosą persko-arabskie dziedzictwo, które ogromnie wpłynęło na języki w centralnej, południowo-zachodniej, południowej, południowo-wschodniej Azji i północnej, zachodniej i wschodniej Afryce, w tym turecki, perski, bengalski, pendżabski, telugu, indonezyjski, hausa, wolof, amharski, oromo, somalijski i suahili.

Słowa zachodnie

Zazwyczaj słowa zachodnie mają nastepującą strukturę: przedrostek + rdzeń + przyrostek. Zwykle rdzeń kończy się spółgłoską.

Na przykłąd w hiszpańskim rdzeń cort- (krótki) może być łączony z zrostkami, by uzyskać różne rodzaje słów.

- Przymiotniki: corto (męski), corta (żeński)
- Rzeczownik: cortedad
- Czasownik: acortar

Polski używa podobnych zrostków.

- Przymiotniki: krótki, krótka
- Rzeczownik: krótkość
- Czasownik: skrócić

Panlingue zapożycza rdzenie z zachodnich słów. Cel to wybranie formy, która brzmi znajomo dla użytkowników jak największej liczby języków, jak to możliwe.

Rdzeń Panlingua	Polski	Angielski	Portugalski	Hiszpański	Francuski	Niemiecki	Rosyjski
kort	krótki	short	curto	corto	court	kurz	korotkiy
now	nowy	new	novo	nuevo	nouveau	neu	noviy
marc	marzec	march	marcha	marcha	marche	Marsch	marš
post	poczta	post (mail)	(postal)	posta	poste	Post	počta

Przyrostki Panlingua są dołączane do rdzeni. Oto kilka słów Panlinguu: korti (krótki), korte (krótkość), korta (skracać), novi (nowy), nove (nowość), nova (odnowić).

Słowa sinickie

Słowa sinickie to słowa z języka średniochińskiego, które są używane dziś w językach Azji wschodniej, w tym chińskich, japońskim, koreańskim i wietnamskim. Słowa sinickie to słowa jednosylabowe lub słowa złożone z elementów sylabicznych.

Średniochiński miał ton leksykalny. Dzisiejsze języki chińskie i wietnamski mają tony, ale nie są one takie same jak w średniochińskim. Japoński i chiński nie są językami tonalnymi, więc zignorowały tony. Również Panlingue Panlingue ignoruje tony. (Ignorowanie tonów jest jak ignorowanie akcentu tonicznego lub akcentu dynamicznegoe w innych językach źródłowych.)

Średniochiński miał niewymawiane spółgłoski zwarte, które są zazwyczaj pisane jako -p, -t i -k. Kantoński, wietnamski i koreański zostawiają je, tak jak były. Mandaryński usunął je. Japoński dodał samogłoski, by ułatwić wymowę. Panlingue zostawia końcowe spółgłoski zwarte i dodaje normalne przyrostki części mowy.

□	Rdzeń Panlingua	Kantoński	Mandaryński	Japoński	Koreański	Wietnamski
□	**suy**	sui	shuǐ	sui	su	thuỷ
□	**jung**	zung	zhōng	chū	jung	trung
□	**xim**	sam	xīn	shin	sim	tâm
□	**mun**	mun	mén	mon	mun	(môn)
□	**wen**	man	wèn	mon	mun	vấn
□	**dug**	duk	dú	doku	dog	đọc
□	**cut**	cœt	chū	shutsu	chul	xuất
□	**sog**	sok	suǒ	saku	sæg	

□	Rdzeń Panlingua	Kantoński	Mandaryński	Japoński	Koreański	Wietnamski
□	**ag**	ok	è	aku	ag	ác

Używanie zrostków Panlinguu do rdzeni sinickich mogą na początku wydawać się nietypowe, ale to nic nowego – sinickie slowa są już odmieniane w koreańskim!

Proste zdania

W tym rozdziale porównamy struktury zdań Panlingua z polskim, angielskim i chińskim.

Normalny szyk zdania to podmiot-orzeczenie-dopełnienie – tak jak w polskim, angielskim i chińskim.

```
Polski:     Ja kocham cię, a ty kochasz mnie.
Angielski:  I love you, and you love me.
Panlingue:   mi lova tu, tu lova mi.
Chiński:    Wǒ ài nǐ, nǐ ài wǒ. (□□□□□□□□)
```

Czasownik **bey** jest używany, gdy pacjens pojawia się pierwszy w zdaniu. (To tak zwana strona bierna.)

```
Polski:     Jabłka były zjedzone.
Angielski:  The apples were eaten.
Panlingue:   apel bey niama.
Chiński:    Píngguǒ bèi chī le. (□□□□□□)
```

Bey jest zapożyczeniem ze standardowego chińskiego, ale jest też podobne do niektórych użyć polskiego “być” i angielskiego “to be”.

```
Polski:     To nie może być zjedzone.
Angielski:  It can not be eaten.
Panlingue:   ye no abla bey niama.
Chiński:    Tā bù néng bèi chī. (□□□□□□)
```

Jak chiński, Panlingue nie oznacza czasowników końcówkami jak “-ić” lub słowami jak “to”.

```
Polski:     Zapraszam go do wypicia kawy.
Angielski:  I invite him to drink coffee.
Panlingue:   mi pliza ye niama kafe.
Chiński:    Wǒ qǐng tā hē kāfēi. (□□□□□□□)
```

W Panlinguu i chińskim, rzeczowniki mogą być w liczbie pojedynczej lub mnogiej zależnie od otaczających je słów. Nie ma zakończenia liczby mnogiej jak -i w polskim. Również czasowniki nie są odmieniane. Jedno słowo w jednej słowie **si** jest używane zamiast *jestem, jest, byłem, byliście, będziemy…*

```
Polski:     To jest jabłko.
Angielski:  It is an apple.
Panlingue:   ye si apel.
Chiński:    Tā shì píngguǒ. (□□□□□)

Polski:     To są jabłka.
Angielski:  They are apples.
Panlingue:   yemen si apel.
Chiński:    Tāmen shì píngguǒ. (□□□□□□)
```

Panlingue - język globalny

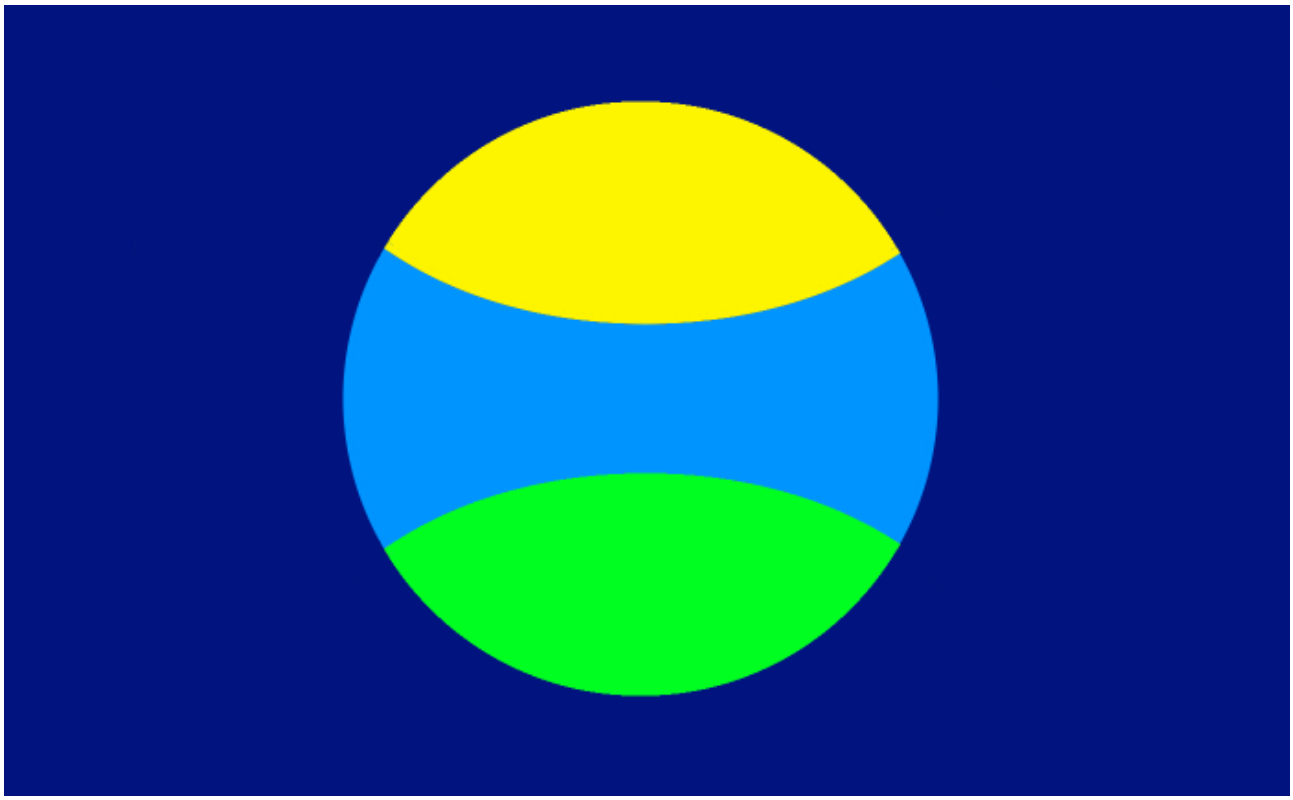

Gramatyka

Ta gramatyka opisuje typy słów i kolejność słów w Panlinguu. Jakkolwiek, można się nauczyć Panlingua bez czytania tej gramatyki, na przykład rozmówkami i słownikiem.

Wszyscy nauczyciele języków wiedzą, że język staje się trudniejszy do nauki, gdy uczeń musi uczyć się rozróżniać rzeczy, do których rozróżniania nie jest przyzwyczajony. Dlatego uczniowie mają problemy z rzeczami jak: nieregularna ortografia, deklinacja, konieczne czasy gramatyczne, tony, zgodność przymiotnika z rzeczownikiem, odmiana grzecznościowa, harmoniczność spółgłoski i samogłoski, koniczne rozróżnianie płci i tak dalej.

Panlingue nie jest trudnym do nauki językiem. Nie ma żadnych wyżej wspomnianych złożoności. Zamiast tego, ma prostą gramatykę, relatywnie proste słownictwo i proste, fonetyczne pismo.

Jedną rzeczą, o której należy pamiętać, ucząc się Panlingua, jest to, że nie jest to sztywny, nakierowany na zasady język, w którym jest "właściwy" i "niewłaściwy" sposób wyrażania się. Ważne, żeby inni cię rozumieli. Konsekwentnie, większość języka to leksykalne elementy (słowa, które mają znaczenie, jak "książka" lub "jeść"), a niewielka jego część to czysto gramatyczne pojęcia (jak liczba i czas gramatyczny).

Podstawowe Zasady

Oto 11 podstawowych zasad języka Panlingue.

1. Ortografia odzwierciedla dokładnie wymowę.
2. Akcentowana jest sylaba przed ostatnią spółgłoską.
3. Rzeczowniki mają jedną, niezmienną formę.
4. Przymiotnik i przysłówek mają tę samą formę. Poprzedzają słowa, które opisują. Często przymiotniki kończą się na **-i**.
    - przykład 1.: **bon pang** = Dobry chleb.
    - przykład 2.: **te bon loga.** = Mówisz dobrze.
5. Wyrazy złożone są formowane przez umieszczanie słów obok siebie.

- przykład: **poste sanduke** = skrzynka pocztowa

6. Czasowniki, które kończą się na -a, wskazują szyk zdania podmiot-orzeczenie-dopełnienie.
    - przykład: **me niama pang.** = Jem chleb.

7. Czasowniki, które kończą się na -u, wskazują szyk zdania dopełnienie-orzeczenie-podmiot.
    - przykład: **pang niamu.** = Jabłko jest jedzone.
8. Czasowniki nie zmieniają się ze względu na osobę lub liczbę.
9. W *strukturze osiowej*, dopełnienie przechodniego czasownika działa jako podmiot następnego czasownika.
    - przykład: **me pliza te dona mone.** = Proszę cię, żebyś dał me pieniądze.
10. Zaimki Mogą być opuszczane, gdy są oczywiste i zbędne.

- **me kia te baxa panlingue? → kia te baxa panlingue?** = Mówisz w Panlinguu?
- **me pliza te loga ming. → pliza loga ming.** = Proszę, mów wyraźnie.

11. Słowa pochodne mają opcjonalne zakończenie. Przymiotniki kończą się na -i, rzeczowniki na -e, a czasowniki na -a lub -u. # Dźwięki i litery

Do zapisywania Panlingua używany jest podstawowy alfabet łaciński. Oto alfabet Panlingua z odpowiadającymi im symbolami Międzynarodowego Alfabetu Fonetycznego (IPA).

Panlingue	IPA
a	/a/
b	/b/
c	/tʃ≈tʂ≈tɕ/
d	/d/
e	/e/
f	/f/
g	/g/
h	/h≈x/
i	/i/
j	/dʒ≈dʐ≈dʑ/
k	/k^h/
l	/l/
m	/m/
n	/n/
o	/o/
p	/p^h/
r	/r≈ɹ/
s	/s/
t	/t^h/
u	/u/
v	/w≈ʋ≈v/
x	/ʃ≈ʂ≈ɕ/
y	/j/
z	/z≈dz/

W Panlingua, podobnie jak w polskim, czyta się dokładnie jak się pisze. Żadna litera nie jest niema. Każdej literze odpowiada jedna głoska, zawsze ta sama.

Spółgłoski

```
p  b  f     m  v
t  d  s  z  n  l  r
c  j  x        y
k  g  h
```

Większość spółgosek jest wymawiana tak jak w polskim. Więc wymowa **b, d, f, h, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z** jest podobna i prosta.

Następujące spółgłoski są wymawiane inaczej w Panlinguu niż w języku polskim.

- **r**, najlepiej, by była drżąca jak w hiszpańskim *carro*. Inne wymowy są akceptowane.
- **x** jest zawsze wymawiane jak SZ w *szpital*.
- **c** jest zawsze wymawiane jak CZ w *czoło*.
- **j** jest zawsze wymawiane jak DŻ w *dżdżownica*.

- **n** jest wymawiane końcem języka z wyjątkiem w kombinacjach **nk** i **ng**, gdzie jest to miękkopodniebne /ŋ/ jak w *bank* wymawianym szybko. Na końcu słowa, **g** w **ng** może być nieme. Więc słowo **pang** może być wymawiane /paŋ/ jak i /paŋg/.

Samogłoski

Panlingue ma pięć samogłosek.

```
i   u
e   o
  a
```

Wymawia się je praktycznie jak w języku polskim. To czyste samogłoski, więc ich cechy nie zmieniają się podczas długiej wymowy.

Spółgłoski półotwarte **y** i **w** są wymawiane odpowiednio jak J i Ł w polskim.

Akcent

Akcentuje się sylabę, która jest przed ostatnią spógłoską.

1. Słowa z tylko jedną sylabą są akcentowane. Np. máv.
2. Akcentuje się ostatnią sylabę w słowach, które kończą się spółgłoską. Np. hotél.
3. Akcentuje się przedostatnią sylabę w słowach które kończą się samogłoską. Np. nóvi, dúnia, musíke.

   dunia sa momi sundari planete.
   /dúnia sá mómi sundári planéte./

   me vola loga komuni bax, le sa panlingue.
   /mé wóla lóga komúni báx, lé sá pandúnia./

Wielkość liter

Panlingue jest normalnie zapisywana tylko małymi literami (tj. minuskułą). Wielkie litery mogą być na początku zdań i nazw własnych, jak imiona osobowe i nazwy miejsc, ale nie jest to wymagane.

Są trzy powody, dlaczego wielkie litery są niepotrzebne.

1. Pismo odwzorowuje mowę, a w wymowie nie ma żadnych "wielkich głosek" w mowie na początku nazw własnych itp.
2. Większośc pism i alfabetów świata ma tylko jedną wielkość liter.
3. Używanie tylko małych liter jest prostsze.

Zauważ! Nie jest błędem używanie wielkich liter. Czasem ludzie robią to z nawyku, bo są do tego przyzwyczajeni w innych językach. Ale wciąż wielkie litery są niepotrzebne i niezalecane.

Wielkie litery są używane w standardowych międzynarodowych akronimach. Na przykład: 10 Mb (des mega bit), 100 Gb (hon giga bit), 2 mm (du mili metre), 1 kJ (un kilo jul).

Sylabyfikacja

[-] Słowa mogą być dzielone na sylaby dywizem. Dywiz jest umieszczany między mówionymi sylabami. Na przykład: bin, ka-fe, yu-mor, pos-ta.

Interpunkcja

[.] Każde zdanie może kończyć się kropką.

[?] pytania mogą kończyć się również znakiem zapytania.

[!] Wykrzyknik oznacza głośność lub nacisk.

[…] Trzy kropki (tj. wielokropek) może być używane do oznacznia niekompletnego zdania lub niepewności.

[:] Dwukropek oznacza początek wyjaśnienia lub listy.

[,] Przecinek oznacza małą pauzę lub przerwę między warunkami lub częściami listy.

W tekstach nieformalnych buźki, emotikony i emoji mogą być używane oznaczyć nastrój. Na przykład **:)** oznacza radość a **:(** oznacza smutek.

> **me vida te :)** = Ja widzę cię.
> **me no vida te :(** = Ja nie widzę cię.

Struktura słów

Najpowszechniejszą strukturą słów jest CVCV, gdzie C to spółgłoska, a V to samogłoska.

Najtrudniejszym możliwym słowem jest CLVCCVC, gdzie L to płynna spółgłoska (l lub r). Na przykład **kristal** jest takim słowem.

Początkowe spółgłoski są ograniczone do:

1. Jakiejkolwiek pojedynczej spółgłoski oprócz /ŋ/
2. Spógłoski zwartej + płynnej
   - pl, bl, kl, gl
   - pr, br, tr, dr, kr, gr

Środkowe skupienie spółgłosek są ograniczone do:

1. Spółgłoski zwarto-otwartej (m, n, ŋ, l, r) + zwartej lub zwarto-szczelinowej
   - mp, mb, nt, nd, nk, ng, nc, nj
   - lp, lb, lt, ld, lk, lg
   - rp, rb, rt, rd, rk, rg
2. Spółgłoski zwarto-otwartej + szczelinowej
   - ns, ls, rs
   - nz, lz, rz
   - nx, lx, rx
3. Spółgłoski szczelinowej + zwartej
   - ft, fk
   - st, sp, sk
   - zd, zb, zg
4. Spółgłoski zwartej + płynnej (spójrz wyżej)

Dozwolonymi końcowymi spółgłoskami są: h, l, m, n, ng, r, s, v, x, y

2. Rzeczowniki

2.1. Nieodmienne

Rzeczownik jest słowem, które nazywa rzeczy. Jak wszystkie słowa w Panlinguu, rzeczowniki są nieodmienne. Taka sa forma jest używana w liczbie pojedynczej i mnogiej, podmiocie i dopełnieniu.

> **petre** - kamień, kamienie **meze** - stół, stoły **kurse** - krzesło, krzesła **suy** - woda

Dosyć często liczba jest znana, bo została określona wcześniej.

2.2. Liczba

Liczba nie wpływa na rzeczowniki, tj. rzeczowniki mają te same formy w liczbie mnogiej i pojedynczej.

Prostym sposobem wyrażenia liczby mnogiej jest rzeczownik.

> **petre petre** - kamienie, wiele kamieni **xing xing** - gwiazdy, wiele kamieni

2.3. Rodzaj

Panlingue nie ma rodzaju gramatycznego (tj. męskiej, żeńskiej i/lub nijakiej kategorii).

Kilka słów niesie *naturalny rodzaj*. Na przykład **fem** (kobieta) jest żeńska, a **man** (mężczyzna) jest męski.

2.4. Wyrazy złożone

Dwa lub więcej rzeczowników może być połączone, by utworzyć wyraz złożony. Ostatnie słowo ma największe znaczenie w wyrazie złożonym, a słowa, które są przed nim tylko zmieniają znaczenie.

xing grupe - gwiazdozbiór # Modyfikatory

Modyfikator to słowo, które dodaje jakąś wartość lub opis do rzeczy wyrażonej innym słowem, np. dobry, duży, źle, szybko.

Opisywanie rzeczownika

Przymiotnik to słowo, które dodaje określoną cechę rzeczownikowi. W Panlinguu przymiotnik to modyfikator, który jest przed rzeczownikiem.

day petre - duży kamień **day meze** - duży stół **gaw meze** - wysoki stół **bon kurse** - dobre krzesło

Przymiotnik może też być po rzeczowniku. Często ten typ wyrażeń może być rozumiany jako pełne zdanie, w których czasownik *być* jest pozostawiony w domyśle.

petre day. - Kamień jest duży. **meze gaw.** - Stół jest wysoki.

Naturalnie, przymiotniki mogą być po obu stronach rzeczownika.

day meze gaw. - Duży stół jest wysoki.

Końcówki modyfikatorów Przymiotniki domyślnie kończą się na **-i**. Końcówka jest używana zawsze w słowach pochodzących od rdzenie działania lub rdzeni rzeczy. Np. **logi** *mówiony*, **suki** *miły*, **kitabi** *pisemny*.

Zakończenie nie jest stosowane przy rdzeniach-opisach, kończących się pojedynczą spółgłoską, łatwą w wymowie. Np. **bon** *dobry*, **sundar** *ładny*.

Przyimek relacji

Przyimek **ko** wyraża sposób lub styl. Odpowiada polskojęzycznym przyimkom *jak*, *niż*, *jakby*.

me jana panlingue ko guru. – Znam Panlingue jak mistrz.

ko wiąże czasownik lub przymiotnik z punktem odniesienia. W powyższym przykładzie **jana** (wiedzieć) jest czasownikiem, a **guru** (mistrz) jest punktem odniesienia.

ko jest też używany, gdy porównywane są przymiotniki.

bace si min day ko pape. – Dziecko jest mniejsze niż ojciec. **law pape si sam day ko pape.** – Dziadek jest tak duży jak ojciec.

ko wiąże przysłówki porównania – **max** (bardziej), **min** (mniej) i **sam** (tak samo) – z punktem odniesienia, którym jest **pape** (ojciec) w powyższych przykładach. # Opisywanie czasownika

Przysłówek to słowo, które opisuje czasownik lub inną modyfikator.

W Panlinguu przysłówek to modyfikator, który znajduje się przed czasownikiem lub na końcu zdania.

me *bon* sona. – Ja *dobrze* śpię. **me sona *bon*.** – Śpię *dobrze*. **te baxa panlingue *bon*.** – Mówisz w Panlinguu *dobrze*.

Opisywanie innego modyfikatora

Modyfikator może opisywać też inny modyfikator. Na przykład **day** (duży) i **lil** (mały) mogą być używane jako przysłówki intensyfikujące.

day ren – duża osoba **lil ren** – mała osoba **sundar ren** – ładna osoba

day sundar ren – bardzo ładna osoba **lil sundar ren** – trochę ładna osoba

Modyfikatory mogą być oddzielane **i** (i).

lil i sundar ren – mała i ładna osoba

Porównanie

Modyfikatory mogą być porównane.

- **max** (bardziej) oznacza porównanie niższości
- **maxim** (najbardziej) oznacza stopień najwyższy
- **min** (mniej) oznacz porónanie niższości
- **minim** (najmniej) oznacza stopień najniższy
- **sam** (jak) oznacza porównanie równości

Partykuła **ko** łączy przysłówki porównania z obiektem porównania.

me si max bon ko te. – Jestem lepszy od ciebie. **te loga sam bon ko me.** – Mówisz tak dobrze, jak ja.

4. Liczby

Czasem wiadomo z kontekstu, o ilu obiektach mowa. Na przykład, słowo **sol** (Słońce) normalnie odnosi się do jednego Słońca, bo istnieje tylko jedno.

Ilość może być wyrażana liczbami i innymi słowami odnoszącymi się do niej. Są umieszczane przed słowem lub wyrażeniem, które opisują.

un xing – jedna gwiazda **dul xing** – dwie gwiazdy **tin xing** – trzy gwiazdy **xaw xing** – trochę gwiazd **poli xing** – kilka gwiazd (dwie lub więcej) **multi xing** – wiele gwiazd

un day meze – jeden duży stół **dul day kurse** – dwa duże krzesła **tin bon kurse** – trzy dobre krzesła

Liczbeniki porządkowe pojawiają się po słowach, które opisują.

fen un – pierwsza cząść **fen dul** – druga część **fen tin** – trzecia część

Podstawowe liczebniki to:

- 0 **nul**
- 1 **un**
- 2 **dul**
- 3 **tin**
- 4 **car**
- 5 **lim**
- 6 **sis**
- 7 **set**
- 8 **bat**
- 9 **noy**

Większe liczby są tworzone przez wstawianie kolejnych cyfr – dokładnie tak, jak są zapisywane w uniwersalnym liczbowym języku matematyki.

- 10 **un nul** lub **des**
- 11 **un un**
- 12 **un dul**
- 13 **un tin**
- 20 **dul nul**
- 21 **dul un**
- 22 **dul dul**
- 100 **un nul nul** lub **hon**
- 101 **un nul un** lub **hon un**
- 200 **dul nul nul** lub **dul hon**

Liczby większe od 999 mogą używać wielokrotności z Międzynarodwego Systemu Jednostek Miar. Na przykład kilo oznacza wielokrotność tysiąca.

- 1000 **kilo**
- 1 000 000 **mega**
- 1 000 000 000 **giga**
- 1 000 000 000 000 **tera**
- 1015 **peta**
- 1018 **eksa**
- 1021 **zeta**
- 1024 **yota** # Czasowniki

1. Ogólnie

Czasownik opisuje działanie lub wydarzenie, np. jeść, mówić, patrzeć, myśleć.

Panlingue ma dwa typy czasowników: czasowniki kończące się na **-a** i czasowniki kończące się na **-u**. Zakończenia decydują o kolejności innych części zdania (podmiotu i dopełnienia), więc budowa zdania zależy od typu czasownika.

Wyjaśnienie oznaczenień:

- O – dopełnienie
- S – podmiot
- V – orzeczenie

2. Czasowniki kończące się na -a

Czasowniki kończące się na **-a** używają tego trójkątnego wzoru.

```
Trójkąt szyku zdania dla czasowników kończących się na -a

  V
 ↗ ↘
S ← O
```

2.1. Szyk SVO

Najpowszechniejszym szykiem zdania w Panlinguu jest podmiot-orzeczenie-dopełnienie (SVO). W tej strukturze podmiot pojawia się jako pierwszy, jako drugie – orzeczenie, a jako trzeci – dopełnienie.

```
podmiot-orzeczenie-dopełnienie

  V
 ↗ ↘
S   O
```

Przykłady: **me wida lole.** – Ja wizę ich. **te baka pang.** – Ty pieczesz chleb.

2.2. Szyk OSV

Drugim szykiem w tym trójkącie jest OSV. Jest częsta w zdaniach podrzędnych.

```
dopełnienie-podmiot-orzeczenie

  V
 ↗
S ← O
```

Przykłady: **ke te wida?** – Co ty widzisz? **me niama pang, jo te baka.** – Jem chleb, *który ty upiekłeś.*

2.3. Szyk VOS

Trzecim szykiem w tym trójkącie jest VOS, który jest rzadko używany.

```
orzeczenie-dopełnienie-podmiot

  V
   ↘
S ← O
```

3. Czasowniki, kończące się na -u

Czasowniki kończące się na **-u** używająuse this triangular pattern.

```
Trójkąt szyku zdania dla czasowników kończących sie na -u

  V
 ↗ ↘
O ← S
```

3.1. Szyk SOV

Szyk SOV jest powrzechnie używany alternatywnie do szyku SVO.

```
podmiot-dopełnienie-orzeczenie

  V
```

```
 ↗
O ← S
```

Przykłady: **me lole vidu.** – *Ja ich widzę.* **te pang baku.** – *Ty chleb jesz.*

3.2. Szyk OVS

Szyk OVS jest powszechny w "biernych" zdaniach.

`dopełnienie-orzeczenie-podmiot`

```
  V
 ↗ ↘
O   S
```

Przykłady: **pang baku te.** – Chleb jest pieczony przez ciebie./Chleb pieczesz ty. **te suku me.** – You are pleased by me.

3.3. Szyk VSO

Szyk VSO jest bardzo rzadki ale możliwy.

`orzeczenie-podmiot-dopełnienie`

```
  V
   ↘
O ← S
```

3. Zdanie w stronie biernej

W zdaniu w stronie biernej jest tylko dopełnienie i orzeczenie ale żadnego podmiotu(tj. agenta).

me vidu. – Ja jestem widziany. **pang baku.** – Chleb jest pieczony. **kupe kaputu.** – Kubek jest niszczony.

4. Zakończenia czasowników

Większość czasowników kończy się na **-a** i **-u**. Garść czasowników nie ma standardowego zakończenia.

10. Przyimki

10.1. Przyimiki miejsca i czasu

Panlingue ma cztery przyimki miejsca i czasu.

1. **na** – obecność, miejsce lub moment (zazwyczaj): wraz z, przy, w, na, obok, podczas
2. **be** – nieobecność lub brak: bez
3. **ze** – pochodzenie, początek lub przyczyna: od, z, ponieważ
4. **to** – cel, przeznaczenie lub koniec: do, aż, dla

Przysłówek rozpoczyna wyrażenie przyimkowe. W prostym wyrażeniu przyimkowym przyimek jest uzupełniony zaimkiem lub rzeczownikiem.

me na hotel. – Jestem w hotelu. **me sona na hotel.** – Śpię w hotelu. **me sona ze xam to suba.** – Śpię od wieczora do rana. **me safara ze london to paris.** – Podróżuję od Londynu do Paryża.

Przyimki mogą być też użyte jako rozpoczęcie zdania okolicznikowego czasu.

me denga ze te enda. – Czekam, od kiedy wyszłaś. **me denga to te lay dome.** – Zaczekam, aż wrócisz do domu. **me denga na te sona.** – Czekam, kiedy śpisz.

10.1.2. na

na jest przyimkiem wszelkiego zastosowania. Jego podstawowym znaczeniem jest "przy".

me stasa na dome. *Stoję przy domu.*

me loga na panlingue. *Mówię przy Panlingua.* Mówię w Panlinguu.

me loga na doste na panlingue na fon. *Mówię przy przyjaciołach przy Panlingua przy telefonie.* Mówię z przyjaciółmi w Panlinguu przez telefon.

10.1.3. Czasowniki jako przyimki W Panlinguu kilka czasowników działa jak przyimki lub przypadki gramatyczne w języku polskim.

me kata pang. – Kroję chleb. **me kata pang, uza caku.** – Kroję chleb, używam noża. (Kroję chleb nożem.)

me denga dura dul hor. – Czekam, (to) trwa dwie godziny. (Czekam przez dwie godziny.)

Oto kilka czasowników, których można użyć jak przyimków:

bada – podążać; po, za **dura** – trwać; podczas, przez **jungu** – być skocentrowanym; między, w środku **loka** – zajmować, być zlokalizowanym; w, na **sirka** – otaczać; wokół, dookoła **supra** – przekraczać; nad, ponad **sabu** – być spowodowanym przez; przez, ponieważ, bo

10.1.4. Czasowniki bez przyimów Przyimki nie są używane tak często w Panlinguu jak w języku polskim. W wielu zdaniach, czasownik wyraża wystarczająco wiele.

me laya dome. – Przychodzę do domu. (Dosłownie: Przychodzę dom.) **te sida kurse.** – Siedzisz na krześle. (Dosłownie: Siedzisz krzesło.) **le lala sofah.** – Leży na sofie. (Dosłownie: Leży sofę.) **fixe nata daria.** – Ryba pływa w morzu (Dosłownie: Ryba pływa morze.) **jenger marca daw.** – Wojownicy maszerują na drodze. (Dosłownie: Wojownicy maszerują drogę.)

Słowotwórstwo

Możliwe jest tworzenie nowych słów w Panlinguu. Panlingue ma produktywny system tworzenia nowych słów. Większość przyrostków używanych w Panlinguu jest już w międzynarodowym użyciu. Wiele z nich pochodzi z starożytnej greki, łaciny, języka arabskiego i języka perskiego.

1. Znaczniki części mowy

Panlingue używa zakończeń samogłoskowych do szybkiego słowotwórstwa. W tym systemie końcowa samogłoska słowa oznacza typ słowa. System stosuje się głównie do tych słów, które pochodzą od rdzeni-czynności i rdzenie-opisów. Część przymiotników pochodzi też od rdzeni-rzeczy. Zaimki, spójniki, liczebniki i partykuły są poza systemem słowotwórczym.

Panlingue korzysta z następujących zakończeń samogłoskowych do oznaczania części mowy:

- **a** oznacza czasowniki w szyku podmiot-orzeczenie-dopełnienie (SVO)
- **u** oznacza czasowniki w szyku dopełnienie-orzeczenie-podmiot (OVS)
- **i** oznacza przymiotniki, tj. modyfikatory rzeczowników
- **e** oznacza rzeczowniki pochodzące od rdzeni-czynności i rdzeni-opisów

Podane zakończenia samogłoskowe umożliwiają łatwą zmianę typu słowa. Zakończenie jest po prostu zamieniane na inne. Oto kilka przykładów:

loga – mówić (czasownik czynny) **logu** – być mówionym (czasownik bierny) **logi** – mówiony, słowny (przymiotnik) **loge** lub **log** – mowa, słow(a) (rzeczownik)

kitaba – pisać (czasownik czynny) **kitabu** – być pisanym (czasownik bierny) **kitabi** – pisany, pisemny (przymiotnik) **kitabe** lub **kitab** – pismo, tekst(y) (rzeczownik)

nowi lub **now** – nowy (przymiotnik) **nowa** – odnowić (czasownik czynny) **nowu** – stawać się nowym (czasownik bierny) **nowe** – nowość, nova rzecz (rzeczownik)

Jest garść czasowników pojawiających się bez zakończenia. Są jednymi z najpowszechniejszych czasowników w Panlinguu.

ada – mieć (czasownik czynny) **adu** – należeć (czasownik bierny) **ade** – to, co jest posiadane (rzeczownik)

bixu – musieć (czasowni bierny) **bixa** – zmuszać (czasownik czynny) **bixi** – obowiązkowy (rzeczownik)

1.2. Tworzenie czasowników

Dynamiczne czasowniki kończą się na **-a** i **-u**. Z wąskiej perspektywy zdania składającego się tylko z podmiotu i orzeczenia, można powiedzieć, że **-a** oznacza czasownik czynny, a **-u** oznacza czasownik bierny, więc **loga** znaczy *mówić*, a **logu** znaczy *być mówionym*.

1. Jeśli rdzeń jest czynnością, jego forma czasownikowa będzie znaczyła "wykonać czynność". Na przykład z **wide** = "spojrzenie" otrzymujemy **wida** = "patrzeć".
2. Jeśli rdzeń jest opisem, jak **now-** (**nowi** = nowy), jego forma czasownikowa będzie miała znaczenie "nadawać tę czynnośc". Na przykład z **nowi** = "nowy" otrzymujemy **nowa** = "czynić nowym" lub "odnowić".

1.3. Tworzenie rzeczowników

-e jest znacznikiem rzeczowników, to znaczy wyniku działania, więc **loge** oznacza *mowę*, która jest wynikiem mówienia. Dość często **-e** jest opuszczane, więc **log** może znaczyć tyle co **loge**.

Jeśli rdzeń słowa jest czynnością, jego forma rzeczownikowa będzie oznaczała produkt akcji. Na przykład, z **kitab-** = "pisać" otrzymujemy **kitabe** = "pismo" lub "tekst".

Jeśli rdzeń słowa jest opisem, jego forma rzeczownikowa będzie oznaczała przykład tej cechy. Na przykład, z **now-** = "nowy" otrzymujemy **nowe** = "nowość" tj. coś nowego.

Dodatkowe przyrostki dla rzeczowników są pokazane poniżej.

1.4. Tworzenie modyfikatorów

-i jest znacznikiem przymiotnika i przysłówkowego czasownika (tj. czasownika statycznego). Jest przyrostkiem przymiotnikowym ogólnego zastosowania.

Na przykład, z czasownika **loga** (mówić) otrzymujemy przymiotnik **logi** (mówiony, słowny). Z rzeczownika **manux** (człowiek), otrzymujemy przymiotnik **manuxi** (ludzki). Jakkolwiek, tylko nowotworzone przymiotniki muszą kończyć się na **-i**.

Słowa będące przymiotnikami *od urodzenia* nie potrzebują zakończenia. Dlatego, na przykład, **bon** (dobry) i **sundar** (ładny) nie kończą się na **-i**.

Jeśli rdzeń słowa jest opisem, jego forma przymiotnikowa będzie znaczyła "taki, który jest w stanie rdzenia". Na przykład, z **now-** = cecha nowości, otrzymujemy **nowi** = *nowy*, tj. *taki, który jest nowy*.

Jeżli rdzeń jest czynnością, jego forma przymiotnikowa będzie oznaczała stan, który jest wywołany tą akcją. Na przykład, z **loga** = "mówić" otrzymujemy **logi** = "mówiony". Odpowiadający przysłówek to **logo** = *w sposób mówiony*, *ustnie*.

Jeśli rdzeń jest rzeczą, objektem lub osobą, jego forma przymiotnikowa będzie znaczyła"taki, który jest jak rdzeń".

Jeśli rdzeń jest słowem na miejsce, jego forma przymiotnikowa będzie znaczyła "taki, który jest z tego miejsca".

iran Iran, **irani** irański **pakistan** Pakistan, **pakistani** pakistański **amerika** America, **amerikai** americański **europa** Europa, **europai** europejski **asia** Azja, **asiai** azjatycki

1.5. Słowa bez zakończenia

1. Gdy rdzeń-rzecz służy jako rzeczownik, nie potrzebuje zakończenia rzeczownika.
2. Gdy rdzeń-opis służy jako przymiotnik, nie potrzebuje zakończenia przymiotnika.
3. Gdy rdzeń-czynność służy jako czasownik, nie zawsze potrzebuje zakończenia czasownika. (&lowast)

	Rzeczownik	Przymiotnik	Czasownik
Rdzeń-rzecz	**manux**	manuxi	
–			
Rdzeń-opis	bone	**bon**	bona
Rdzeń-czynność	wole	woli	**wol**

Uwaga! Panlingue nie podąża z zasadą o rdzeniach-czynnościach, by sądzimy, że normalnie jest użyteczniej zaznaczać czasowniki niż rzeczowniki. Tak więc rdzeń-czynność jak **kitab** (pisanie) daje dwa czasowniki, **kitaba** i **kitabu** – ale czysty rdzeń, **kitab**, jest używany jako rzeczownik!

2. Przyrostki słowotwórcze

2.1. -ar

Tworzy wykonawcę czynności z rdzeni-czynności. Określa osobę lub narzędzie wykonujące czynność.

loga mówić; **logar** mówca, ten, kto mówi **baka** piec; **bakar** piekarz, ten, kto piecze **lida** przewodzić; **lidar** przywódca, ten, kto przewodzi **komputa** liczyć, przetważać dane; **komputar** komputer **marta** zabijać; **martar** zabójca

2.2. -ur

Tworzy rzeczowniki oznaczające przedmioty czynności z rdzeni-czynności. Określa osobę lub rzecz, na której czynność jest wykonywana.

kriata tworzyć; **kriatur** stworzenie, to, co jest tworzone **marta** zabijać; **martur** to, co jest zabijane; przez rozszerzenie: męczennik **folda** składać; **foldur** folder, to, co jest składane

2.3. -ir

Tworzy rzeczowniki-agensów z rdzeni rzeczownikami. Określa kogoś kojarzonego ze rdzeniem.

sapat but; **sapatir** szewc **musket** muszkiet; **musketir** muszkieter **kas** kasa sklepowa; **kasir** kasjer

2.4. -ia

Tworzy rzeczowniki zbiorowe. Opisuje grupę elementów nazwanych rdzeniem jako całość.

manux człowiek; **manuxia** ludzkość, wszyscy ludzie jako grup **kristi** chrześcijanin, **kristia** chrześcijaństwo. wszyscy chrześcijanie jako grupa **filsofe** pogląd, mądrość życiowa; **filsofia** filozofia, dyscyplina mądrości

Te zakończenie jest często znajdywane w nazwach miejsc, szczególnie krajów. Jakkolwiek, te użycie nie jest systematyczne i nie jest potrzebne. Jest też wiele nazw krajów, które nie kończą się na **-ia**.

arab Arab, arabski; **arabia** Arabia **rus** Rosjanin, rosyjski; **rusia** Rosja **turki** Turek, turecki; **turkia** Turcja **asia** Azja **indonesia** Indonezia **italia** Włochy

Również abstrakcyjne rzeczowniki często kończą się na **-ia**.

nowi nowy, **nowia** nowość

2.5. -is-

Przyrostek przyczynowy.

jana wiedzieć **janisa** czynić znanym, informować **nota** notować **notisa** powiadamiać

2.6. -ul-

Tworzy czasowniki odwracjające znaczenie podstawowego czasownika.

liga wiązać; **ligula** odwiązywać **ziba** zatykać, zamykać korkiem; **zibula** odtykać, wyciągąć korek.

12. Zaawancowane tematy

Uwaga: Możesz nauczyć się Panlingua bez czytania tego rozdziału, ale jeśli jestś zainteresowany wewnętrznymi mechanizmami języka, to może być dla ciebie interesujące.

12.1. Relations between the endings

Rdzeń jst ideą mającą wiele twarzy: rzecz, stan, czyn i przejście.

- E-słowo nazywa rzecz, której definiującą cechą (w danym kontekście) jest rdzeń.
- I-słowo opisuje inne słowo rdzeniem. Rzecz nazwana innym słowem jest stanem rdzenia.
- A-słowo jest czynem, który wytwarza rzecz charakteryzoaną rdzeniem. W innych słowach, A-słowo wytwarza E-slowo.
- U-słowo jest przejściem prowadzącym do stanu rdzenia.

Zawsze sensownym jest stosowanie następujących formuł dla rdzenia, który jest czynnością.

1. Opis: -i -e

– **kitabi kitabe.** – Pisemne pismo.

– **dansi danse.** – Taneczny taniec.

– **soni sone.** – Senny sen.

– **rangi range.** – Kolorowy kolor.
2. Wytwarzanie: -a -e

– **kitaba kitabe.** – Pisać pismo.

– **dansa danse.** – Tańczyć taniec.

– **sona sone.** – Śnić sen.

– **ranga range.** – Kolorować kolor.
3. Przejście: -e -u

– **kitabe kitabu.** – Pismo jest pisane.

– **danse dansu.** – Taniec jest tańczony.

– **sone sonu.** – Sen jest śniony.

– **range rangu** – Kolor jest kolorowany.

Nie są zbyt interesującymi informacjami, ale są prawdziwe. Normalnie formuły wytwarzania i przejścia są stosowane do innych rdzeni należących do tej samej kategorii co oryginalne słowo. Na przykład, piszemy różne pisma, w tym listy, książki i powieści, i tańczymy różne tańce, w tym tango, sambę i polkę.

Te same formuły mogą być stosowane do rdzeni opisujących stan.

1. Opis: -i -e

– **nowi nowe.** – Nowa nowość.

– **longi longe** – Długa długość.
2. Wytwarzanie -a -e

– **nowa nowe.** – Odnawiać nowość.

– **longa longe.** – Przedłużanć długość.
3. Przejście: -e -u

– **nowe nowu.** – Nowość jest odnawiana.

– **longe longu.** – Długość jest przedłużana.

Formuła opisu nadal daje sensowne (choć oczywiste) zdania. Formuły wytwarzania i przejścia działają lepiej dla stopniowych opisów (jak “długość”) niż dwuwartościowych (jak “nowy”). Gdy coś jest nowe, nie może być odnowione, ale gdy coś jest już długie może zostać jeszcze bardziej przedłużone.

Lekcje

Przedstawianie się

Dialog

☻: **te si ke?** = Kim jesteś?
☺: **me si yusef. te si ke?** = Jestem Yusef. Kim jesteś?
☻: **me si maria. le si ke?** = Jestem Maria. Kto to?
☺: **le si mi doste.** = To mój przyjaciel.
☻: **li nam si ke?** = Jak się nazywa?
☺: **li nam si sarah.** = Nazywa się Sara.

Gramatyka

Zdania w Panlinguu normalnie podążają za strukturą temat-komentarz. Temat wskazuje,o kim lub o czym jest mowa. Komentarz mówi coś o temacie. Na przykład, w **le si mi doste** tematem jest zaimek **le** (on, ona, ono), za którym podąrza komentarz **si mi doste** (jest moim przyjacielem).

Słowo **si** znaczy *być* w Panlingue. To samo słowo jest używane dla wszystkich osób. By powiedzieć przeciwnie, po prostu zamień je na **no** (które jest słowem na *nie*).

le si sarah. = Ona jest Sarą.
le no sarah. = Ona nie jest Sarą.

maw si hewan. = Kot jest zwierzęciem.
dom no hewan. = Dom nie jest zwierzęciem.

Ćwiczenia

Spróbuj przetłumaczyć te zdania z języka polskiego na Panlingue. Poprawne odpowiedzi są pod listą słów.

1. Kim jesteś?
2. Jestem Tomasz.
3. Kim jest twój przyjaciel?
4. Ona to Sara.
5. Jak się nazywasz?
6. Nazywam się ……..

Lista słów

me Ja, mnie. **mi** mój.
te ty, cię. **ti** twój.
le on, ona lub ono. **li** jego lub jej.
ke co lub kto.
si być (jestem, jesteś, jest, itd) **si** tak. **no** nie.
bon dobry, dobrze. **doste** przyjaciel. **nam** imię, nazwa. **fem** kobieta. **man** mężczyzna. **maw** kot. **hewan** zwierzę.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. te si ke?
2. me si tomas.
3. ti doste si ke?
4. le si sarah.
5. ti nam si ke?
6. mi nam si ……..

Mówienie cześć

salam = Cześć!

Oto jak ludzie pozdrawiają się w Panlinguu. Mówią **salam**. To słowo jest używane i na powitanie, jak i na pożegnanie

salam = Żegnaj!

Słowo **salam** znaczy "pozdrowienie". Jest oryginalnie arabskim słowem znaczącym *pokój* i jest powszechnym pozdrowieniem w wielu częściach śœiata, szczególnie w Afryce i Azji. Panlingue jest językiem ogólnoświatowym, biorącym słowa z wszystkich części świata.

Forma czasownikowa **salam** to **salama**, znaczące "pozdrawiać".

me salama te. = Pozdrawiam cię.
te salama me. = Pozdrawiasz mnie.

To są zdania czynne. W zdaniach czynnych podmiot wykonuje czynność na dopełnieniu. W **me salama te** pierwsze słowo, **me**, jest podmiotem, **salama** jest orzeczeniem (słowem-czynnością), a **te** jest dopełnieniem. Kolejność podmiotu, orzeczenia i dopełnienia jest ważna i nigdy się nie zmienia.

> Kolejność słów w zdaniu czynnym: Podmiot + Orzeczenie + Dopełnienie

W Panlinguu zaimki osobowe to: **me** = ja, **te** = ty, i **le** = on,ona, ono. Zauważ, że zaimki zostają takie same w poprzednich, przykładowych, zdaniach. Słowa nigdy się nie odmieniają w Panlinguu. Pozostają takie same niezleżnie od ich pozycji w zdaniu.

W Panlinguu zdania mogą być skracane przez opuszczanie zaimków oczywistych w danej sytuacji.

me salama te! = Pozdrawiam cię!
salama te! = Pozdrowienia dla ciebie! (To oczywiste, że mówiący to pozdrawiający.)
> **salama!** = Pozdrowienia! (To oczywiste, że słuchacze są pozdrawiania.)

Wzór w **salam te** jest poręczny w zwracaniu się do ludzi po imieniu, określeniu pokrewieństwa lub zawodzie.

salam toni! = Cześć, Tony!
salam mame! = Cześć, mamo!
salam pape! = Cześć, tato!
salam xefe! = Cześć, szefie!

Innym słowem w Panlinguu do pozdrawiania jest **haló**. Jest to równie międzynarodowe pozdrowienie. Możesz swobodnie wybierać, którego słowa użyć pozdrawiając ludzi.

haló! - Cześć!

Ćwiczenia

Spróbuj przetłumaczyć te zdania z języka polskiego na Panlingue. Poprawne odpowiedzi są pod listą słów.

1. Pozdrawiasz go/ją.
2. Mama pozdrawia tatę.
3. Cześć, mamo!
4. Żegnaj!

Lista słów

salam, haló pozdrowienie, cześć, witaj, dzień dobry, itd.
mamá matka, mama. **papá** ojciec, tata. **xefe** szef, dyrektor.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. te salama le.
2. mame salama pape.
3. salam mame!
4. salam!

Proszenie

Dialog

☻: **salam!** = Cześć!
☺: **salam! pliza sida.** = Cześć! Proszę, usiądź!
☻: **danke.** = Dziękuję.
☺: **pliza niama kafe u cay.** = Proszę, napij się kawy lub herbaty.
☻: **me niama cay. danke.** = Napiję się herbaty, dziękuję.
…
☺: **pliza salama ti mame!** = Proszę pozdrów twoją matkę.
☻: **me salama le. salam!** = Pozdrowię ją. Cześć!
☺: **salam!** = Cześć!

Gramatyka

Zaimki osobowe w Panlinguu to: **me** = ja, **te** = ty, i **le** = on, ona, ono. Panlingue jest językiem neutralnym płciowo. Nie rozróżnia płci w zaimkach trzecioosobowych ani jakichkolwiek innych zaimkach. Wszystkie zaimki osobowe są obecne przykładowym zdaniu poniżej.

me pliza te salama le. = Ja proszę cię, żebyś pozdrowił go/ją.

Te zdanie ma *strukturę osiową*. Pierwszy czasownik, **pliza** = prosić, odnosi się do **te** jako swojego dopełnienia. Jednocześnie **te** służy też jak podmiot drugiego czasownika, **salama** = pozdrowić, którego dopełnienie to **le**. Tak więc **te** ma podwójną rolę: (1) dopełnienie pierwszego czasownika i (2) podmiot drugiego czasownika. Dlatego, jest *osią* albo zawiasem, między dwoma czasownikami.

Struktura osiowa: Podmiot + Czasownik^1 + Dopełnienie/Podmiot + Czasownik^2 + Dopełnienie

Struktura osiowa jest powszechną strukturą w Panlinguu.

Pamiętaj, że można opóścić zaimki znane z kontekstu. Innymi słowy, mówiący może spokojnie założyć, że słuchacze wiedzą, o kim mówi, więc nie potrzeba wciąż ich powtarzać. W ten sposób zdania mogą być skracane.

me pliza te salama le. = Ja proszę cię, żebyś pozdrowił go/ją.
pliza salama le. = Proszę, pozdrów go/ją.

Zdanie **pliza salama le** ma użyteczny wzór, użyteczny przy grzecznych prośbach.

pliza sida. = Proszę, usiąść.
pliza dona kafe. = Proszę, podaj kawę.
pliza dona cay. = Proszę, podaj herbatę.
pliza niama cay. = Proszę, pij herbatę.
pliza safa kamare. = Proszę, sprzątaj pokój.

Rozkazy są wprowadzane z **manda** = rozkazać. Kożystają z takiej samej struktury osiowej, co prośby z **pliza**.

komanda dona cay. = Daj (mi) herbatę!
komanda safa kamare. = Sprzątaj pokój!

W praktyce, bezpośrednie rozkazy mogą być też tworzone tylko jednym czasownikiem i rozkazującym tonem.

safa le! = Sprzątaj to!

Ćwiczenia

Spróbuj przetłumaczyć te zdania z języka polskiego na Panlingue.

1. Pije herbatę.
2. Szef poprosił ją, by usiadła.
3. Proszę, napij się kawy lub herbaty.
4. Matka poprosiła mnie, żebym sprzątał pokój.
5. Szef siada i pije kawę.

Lista słów

cay herbata. **pliza** poprosić, prosić. **dona** dać, dawać. **danke** dzięki, dziękuję. **i** i. **kafe** kawa. **kamare** pokój. **manda** rozkazać, rozkazywać. **u** lub. **safa** posprzątać, sprzątać. **sida** siedzieć. **niama** jeść lub pić.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. le niama cay.
2. xefe pliza le sida.
3. pliza niama kafe u cay.
4. mame pliza me safa kamare.
5. xefe sida i niama kafe.

Pytania “tak lub nie”

Dialog

☻: **salam! eska te niama kafe u cay?** = Witam! Czy chce pan kawę albo herbatę?
☺: **cay.** = Herbatę.
☻: **i te?** = A pan?
○: **me no baxa panlingue…** = Nie mówię w Panlinguu…
☻: **pardon! eska le niama cay?** = Przepraszam! Czy napije się herbaty?
☺: **no. le no niama cay. le niama kafe.** = Nie, on nie pije herbaty. On pije kawę.
☻: **eska te niama supe?** = Czy zje pan zupę?
☺: **niama.** = Tak. (*Jem.*)
☻: **eska le niama supe?** = Czy on zje zupę?
☺: **no niama.** = Nie.
☻: **danke. me dona un cay i un kafe i un supe na bade da des minut.** = Dziękuję. Przyniosę jedną herbatę, jedną kawę i jedną zupę za dziesięć minut.

Zadawanie pytań

Pytanie, na które można odpowiedzieć mówiąc *tak* lub *nie* mają taką samą strukturę osiową, co prośby z **pliza**, której nauczyłeś się w poprzedniej lekcji. Pytania są wprowadzane słowem **eska** = pytać.

me eska te niama cay. = Ja pytam cię, czy napijesz się herbaty.
eska te niama cay? = Czy pijesz herbatę?
eska niama cay? = Czy pić herbatę?

Prośby zazwyczaj dotyczą pytanego lub pytanych, ale pytania pytania często dotyczą innych ludzi. Dlatego drugi ziamek jest zazwyczaj potrzebny. Może zostać opuszczony tylko, gdy jest jasne, o kogo chodzi.

eska le niama cay? = Czy on/ona pije herbatę?
eska te niama supe? = Czy jesz zupę?
eska mimen niama suy? = Czy pijemy wodę?

Oczywiście, powszechne rzeczowniki i nazwy własne również mogą być używane.

eska xefe niama kafe? = Czy szef pije kawę?
eska papá safa kamare? = Czy ojciec sprząta pokój?
eska niki baxa panlingue? = Czy Nicky mówi Panlingue?

Dawanie odpowiedzi

Na pytania tak/nie można odpowiadać słowami **si** = tak, i **no** = nie.

– **eska te niama supe?** = Czy jesz zupę?
– **si.** = Tak.
– **eska le niama supe?** = Czy ona je zupę?
– **no.** = Nie.

Można odpowiadać też bardziej złożenie.

– **eska te niama kafe?** = Czy pijesz kawę?
– **si. me niama kafe.** = Tak, piję kawę.
– **eska le niama kafe?** = Czy on pije kawę?
– **no. le no niama kafe.** = Nie, on nie pije kawy.

Można też odpowiadadać twierdząco powtarzając główny czasownik z pytania.

– **eska te niama suy?** = Czy pijesz wodę?
– **niama.** = (Tak,) piję.

Ćwiczenia

Spróbuj przetłumaczyć te zdania z języka polskiego na Panlingue.

1. Czy mówisz w Panlinguu?
2. Tak, mówię w Panlinguu.
3. Czy matka pije kawę?
4. Nie, ona nie pije kawę.
5. Czy ona je zupę?
6. Ona nie je.

Lista Słów

bada po. **pardon** przepraszam, pardon. **minut** minuta. **no** nie. **baxa** mówić; język. **suy** woda. **supe** zupa. **un** jeden (1). **des** dziesięć. **eska** zapytać, pytać. **si** tak.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. eska te baxa panlingue?
2. si. me baxa panlingue.
3. eska mamá niama kafe?
4. no. le no niama kafe.
5. eska le niama supe?
6. (le) no niama.

Mówienie nie

W poprzedniej lekcji nauczyłeś się odpowiadać **si** i **no** na pytania. Słowo **no** jest używane do przeczenia. Dodawanie **no** przed czasownikiem zamienia zdanie twierdzące w przeczące.

> **me salama te.** = Pozdrawiam cię.
> **me no salama te.** = Nie pozdrawiam cię.

Konceptualnie, zdanie przeczące oznacza brak lub nieistnienie przeczonego słowa. W zdaniu **me no salama te**, przeczące słowo **no** zaprzecza istnieniu pozdrowienia. W Panlinguu słowo negujące działa na nastepne słowo. Różne zakresy przeczenia mogą zależeć od lokalizacji słowa negującego.

> **me pliza te safa kamare.** = Ja proszę cię, żebyś sprzątał pokój.
> **me no pliza te safa kamare.** = Ja NIE proszę cię, żebyś sprzątał pokój.
> **me pliza te no safa kamare.** = Ja proszę cię, żebyś NIE sprzątał pokoju.

Negowane słowo może być dowolnego typu: czasownik, zaimek, rzeczownik, przymiotnik, a nawet liczebnik.

> **le no tena maw.** = Ona nie ma koty.
> **le tena no maw, lova waf.** = Ona ma nie koty, ale psy.
> **no le, a me tena maw.** = Nie ona, ale ja mam koty.
> **me tena no un, a do maw.** = Ja nie mam jednego, ale dwa koty.

Ćwiczenia

Przetłumacz te zdania z języka polskiego na Panlingue. Czasem istnieje więcej niż jedna poprawna odpowiedź

1. Nie sprzątał pokoju.
2. Jeden kubek nie jest pusty.
3. Dwa psy nie jedzą zupy.
4. Nie ma psa ani kota.
5. Szef pije herbatę ale nie kawę.
6. Matka nie ma psa, ale (ma) dwa koty.

Word List

kupe kubek, szklanka. **hali** pusty. **hava** mieć. **maw** kot. **waf** pies. **do** dwa. **nul** zero. **a** ale.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. le no safa kamare.
2. un kupe no hali.
3. dua waf no niama supe.
4. le no tena waf i maw. / le tena no waf i no maw.
5. xefe niama cay a no kafe.
6. mamá tena no waf a do maw.

Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość

Wyrażanie czasu

Nie ma odmiany czasowników w Panlinguu. Wszystkie czasowniki mają tylko jedną formę, niezależną od podmiotu, czasu i aspektu. Na przykłas, **me niama pang** może znaczyć i “Jem chleb”, “Zjadłem chleb”, i “Jadłem chleb”, ale zazwyczaj jedno znaczenie ma sens w kontekście rozmowy. Na przykład, gdy ludzie rozmawiają o śniadaniu tego dnia, zdanie mówi o czasie przeszłym.

> **me niama pang na suba niam.** = Zjadłem chleb na poranny posiłek.

Istnieją też konkretne słowa opisujące czas.

> **ja** - już, przed określonym czasem
> **gang** - przed chwilą, niedawno
> **zay** - teraz, w tym momencie
> **yexo** - nadal

sun - niedługo
futur - w przyszłości

Przymiotniki dla przeszłości, teraźniejszości i przyszłości to, odpowiednio, **pas, zay** i **futur**. Mogą być używane do modyfikowania rzeczowników.

sarah si mi pas xefe. = Sara jest moim byłym szefem.
yusef si mi zay xefe. = Yusef jest moim obecnym szefem.
maria si mi futur xefe. = Maria jest moim przyszłym szefem.

Te same słowa są używane, gdy mowa o czynnościach i wydarzeniach w czasie. Po prostu umieszcza się je po czasowniku.

me pas darba le. = Uderzyłem to (w przeszłości).
me zay darba le. = Uderzam to (teraz).
me futur darba le. = Uderzę to (w przeszłości).

Alternatywnie, określenie czasu może zostac umieszczone jako ostatnie w zdaniu.

me darba le pas.
me darba le zay.
me darba le futur.

Nie trzeba powtarzać oreśleń czasu cały czas. To byłoby dziwne. Wystarczy określić to na początku wypowiedzi. Inne określenie czasu nie będzie potrzebne, doopóki nie zmieni się czas albo nie będzię przydatne zaakcentowanie, że mowa wciąż w tym samym czasie.

me pas tena un maw. = Miałem jednego kota w przeszłości.
le bon maw. = To był dobry kot.
me tena un waf zay. = Mam teraz jedneg psa.

Jakiekolwiek określenie czasu jest dobre. Gdy jedno określenie czasu jest obecne, nie potrzeba dodatkowych słów.

me jenu na nen 2003. = Urodziłem się w 2003. roku.
le safa kamare na badi den. = Posprząta pokój jutro.

Lista słów

pas przeszły, były. **zay** teraźniejszy, obecny. **futur** przyszły. **darba** uderzyć, bić. **pang** chleb. **suba niam** poranny posiłek, śniadanie. **festa** świętować, bawić się.

Ćwiczenia

Spróbuj przetłumaczyć te zdania z języka polskiego na Panlingue. Poprawne odpowiedzi są na dole strony.

1. Mój szef będzie świętował w przyszłości.
2. Miałem dwa psy.
3. Jesz teraz zupę.
4. Sprzątała pokój dzień wcześniej.
5. Kot będzie jutro pił kawę.
6. Twoja matka świętowała zeszłej nocy.

Odpowiedzi do Ćwiczeń

1. mi xefe festa futur.
2. me tena dul waf pas.
3. te niama supe zay.
4. le safa kamare na befo den.
5. maw niama kafe na badi den.
6. te ya mamá festa na befo noce.